

KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN GİRİŞİMCİLİK POTANSİYELİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ (NEVŞEHİR'DEKİ YÜKSEK ÖĞRENİM ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNDE YAPILAN BİR ARAŞTIRMA)

EFFECTS OF PERSONALITY TRAITS ON ENTREPRENEURSHIP POTENTIAL: A STUDY ON HIGHER EDUCATION STUDENTS IN NEVŞEHİR

Doç.Dr.Kenan ÖREN¹
Yrd.Doç.Dr.Mehmet BİÇKES²

ÖZET

Girişimcilik kabiliyeti, çeşitli sosyal bilimciler tarafından çeşitli şekilde yorumlanmaktadır. Kimi sosyal bilimciler girişimciliğin kişilik özelliğiyle bağlantılı olduğunu, diğer bir kısım bilim adamı da girişimciliğin eğitim ve çevre gibi faktörlerle ilintili olduğunu iddia etmektedirler. Girişimciliği kişilik özelliklerine bağlayanlar, "risk faktörü", "başarma duygusu", "hükmetme ve yönetme özellikleri" gibi faktörlerin kişilikle bağlantılı olduğunu iddia etmişlerdir. Girişimciliği çevre ve eğitim gibi faktörlere bağlayanlar ise, "grup yapısı", "toplumsal gelenek", "kültürel özellikler" ve "mesleki nitelikler" gibi özelliklere vurgu yapmışlardır. Bu mukayesede, zihinsel algulama, güven, imaj, model olma, rol üstlenme gibi bir bakıma kişilikle bağlantılı özellikler, göreceli olarak girişimcilikle daha fazla ilişkili olduğundan, girişimcilik özelliğinin kişilik özelliğiyle daha çok bağdaştığı ifade edilmektedir. Bu çalışmada, girişimciliğin kişilik özellikleriyle ilgili olup-olmadığı ve diğer faktörlerin rollerinin boyutunun ne ölçüde olduğu sorgulanmıştır. Anket çalışması, girişimciliğin kişilik ile bağlantısının boyutunu göstermeyi hedefleyen ampirik bir çalışma olmuştur.

ABSTRACT

Entrepreneurship ability is commented in various ways by social scientists. Some social scientists claim that entrepreneurship depends on personality characteristics and others claim that entrepreneurship is concerned with such factors as environment and education. Those who connect the entrepreneurship with personality characteristics claim that such factors as "risk factor", "sense of success", "features of domination and management" are connected with personality. Those who connect

¹ SDÜ İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, koren25@hotmail.com

² Nevşehir Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu.

entrepreneurship with environment and education have stressed such peculiarities as “structure of group”, “social tradition”, “cultural characteristics” and “occupational qualities”. In this comparison, since such features as mental perception, confidence, image, becoming a model, having a role connected with personality in a way are concerned with entrepreneurship relatively, it is claimed that personality characteristics is much more interested in entrepreneurship. In this study, it is questioned if entrepreneurship is concerned with the personality characteristics and in which dimension those roles of other factors are. The questionnaire has become an empirical study aiming at indicating the dimension of connection of entrepreneurship with personality.

Kişilik Özelliği, Girişimcilik
Personality Characteristics, Entrepreneurship

GİRİŞ

Bilgi toplumlarında ön plana çıkan birey, kendisine, örgütüne ve ülkesine avantaj sağlayacak bilgiye sahip olan, sahip olduğu bilgiyi kullanabilen, paylaşabilen (paylaşım noktasında daha büyük kazanımlar elde etmeyi becerebilen) ve kendisini sürekli olarak geliştirip yenileyebilen ve bunun sonucunda gerek istihdam açısından ve gerekse kariyer açısından olsun önemli bir konum ve statüye kavuşan bireydir. Böylesi bireylere örgütsel açıdan **‘altın yakalı çalışanlar’** denmektedir. Ekonomik ve toplumsal hayat içerisinde, sahip oldukları özellikler ve ortaya koydukları değerler açısından altın yakalı bireylerden çok daha öte noktalarda bulunan, ekonomik gelişim sürecinin her aşamasında yer almış ve alacak olan, ekonomik gelişimin bugünkü düzeyine gelmesini sağlayan ve bugünkü düzeyinin ilerisine ulaşmasını da sağlayacak olan bireyler de bulunmaktadır. Çalışma, **‘girişimci’** kelimesiyle kavramsallaştırılan bu bireyler üzerine kurgulanacaktır. Bu bakış açısıyla; yaşanmış, yaşanan ve yaşanacak olan her ekonomik gelişim aşamasında, girişimci olarak adlandırılan ve ayırt edici özellikleri **‘ekonomik değer üretici’** olan bireylerin önemlerini hiçbir şekilde kaybetmeyeceklerini söylenebilir.

Rekabetin küresel bir nitelik kazandığı, ekonomiler üzerinde ulusal düzenlemelerin etkisinin kaybolmaya yüz tuttuğu ve dünyanın neresinde olursa olsun üretim faktörlerinden bilgiye sahip olanların ve bilgiyi kullanmayı becerebilenlerin yararlanmaya başladığı bir ortamda; gerek bireysel gerekse ulusal zenginliğin dinamikleri, girişimci bireylerin düşünsel ve davranışsal aktivitelerinde yatmaktadır. Bu da kişinin kişisel özellikleriyle doğrudan bağlantılıdır.

İnsan yaşamı sosyal, kültürel, ekonomik, psikolojik, siyasal vb. birçok somut ve soyut boyuttan oluşmasına karşın; ekonomik boyut, boyutların tamamı üzerinde olmasa da, özellikle somut boyutlar üzerinde doğrudan, soyut boyutlar üzerinde de dolaylı olarak etkide bulunabilmesi nedeniyle özellikli bir önem taşımaktadır. Yukarıda da vurgulandığı gibi

ekonomik zenginliğin temelinde girişimciliğin bulunması çalışma konusunun önemini gözler önüne sermektedir.

Çalışmada, bireysel ve ulusal zenginliğin dinamiğini oluşturan girişimcilerin sahip oldukları kişisel özelliklerle girişimcilik potansiyelleri ve bu potansiyelleri iş kurmak ve istihdam alanları açmak arasındaki ilişki irdelenmeye çalışılmıştır. Bu amaçla ilgili literatür taranmış ve konuyla ilgili hipotezler geliştirilmiştir. Geliştirilen hipotezlerin test edilmesi anlamında anket tekniği ile alandan toplanan veriler analiz edilmiş ve sonuçlar yorumlanmaya çalışılmıştır.

1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE LİTERATÜR TARAMASI

1.1. Kişilik Özellikleri

Kişilik özellikleri konusunda çok net bir şey söylemek mümkün değildir. Belki dünyadaki insanlar sayısında özellikler tespit edilebilir. Ancak, psikologlar tarafından tespit edilmiş ve genel kabul görmüş kişilik özelliklerinden bahsetmek mümkündür. Bu bağlamda, çok yaygın olarak bilinen “Beş Etmen Modeli” veya diğer bir deyişle “Anlayış Yeteneği” olarak isimlendirilen beş faktör, kişilik özelliklerinin açıklanmasında önemli ipuçları vermektedir. Bu beş etmen “Açıklık, Sorumluluk, Dışadönüklük, Uyumluluk ve Duygusal Denge”dir. Bütün bu faktörlerin girişimcilikle doğrudan bağlantısı vardır. Örneğin bir girişimci açık olmalı, sorumluluğunu bilmeli, dışa dönük hareket edebilmeli, takımıyla uyumlu olmalı ve onlarla duygusal bir denge kurabilmelidir. Bütün bunları yapamayan bir girişimcinin başarılı olması zaten düşünülemez.

Şimdi girişimcilikle örtüşen kişilik özelliklerini kendi içinde analiz ederek girişimcilik özelliğiyle bağlantısını yorumlamaya çalışalım (Tupes, 1961: 61):

- **Açıklık** : “Sanatı takdir, his, macera, sıra dışı fikirler, hayal kurma, merak ve çeşitli deneyimler” olarak açıklanıyor. Bütün bu faktörleri tek tek ele aldığımızda, bu özelliklerin, girişimcinin “risk alma” faktörüyle doğrudan ilişkili olduğunu göstermektedir. Özellikle bir girişimci kuracağı işin hayalini kurmadan o iş için girişimde bulunamaz. Merak etmeden yeni iş alanları açmanın yollarını ve inceliklerini araştıramaz. Bir maceraya girişmeden kuracağı işin süreç yönetimini sürdüremez vs.
- **Sorumluluk**: “Öz disiplin göstermeye yönelim, sorumluluk sahibi olarak hareket etme ve başarı için azimli olma; kendiliğinden olan yerine planlı hareket etme,” olarak tanımlanıyor. Bir girişimci, planlı ve disiplinli hareket etmeden girişimde bulunduğu için ciddiyetine vakıf olamaz. Gayri ciddi ve disiplinsiz işlerin sonu başarısızlık olacaktır. Bu yüzden, sorumlu hareket eden ve takımına sorumluluk bilinci aşılayan bir girişimci ister istemez başarıyla olabilecektir.
- **Dışadönüklük** : “Enerji, olumlu duygular ve diğerlerinin ortaklığını ve teşvikini aramaya eğilim” şeklinde ifade edilmektedir. Bütün bu

özellikler analiz edildiğinde girişimcilikle doğrudan bağlantılı olduğu anlaşılır. Örneğin, girişimci aktif bir kişidir ve enerjik olmalıdır. Diğerlerinin ortaklığını ve teşvikini aramaya eğilim özelliği ise, girişimcinin “takım ruhu” özelliği ile birebir örtüşmektedir. Takım çalışmasına meyilli olmayan bir girişimcinin başarılı olması asla düşünülemez.

- **Uyumluluk** : “Şüpheli ve zıt olmaktan çok merhametli ve yardıma hazır olmaya eğilim” şeklinde tanımlanmaktadır. Bu tanım da girişimcilik özelliği açısından çok önemlidir. Zira girişimci uyumlu olmalıdır ve bilgi, sevgi, merhamet, şefkat gibi iyi özellikleri paylaşıp çoğaltmayı; sıkıntı, dert, problem gibi negatif faktörleri paylaşıp azaltmayı amaç edinen “sosyal sermaye” olgusuyla hareket eden bir karakter niteliğine sahip olmalıdır. Böyle bir özelliğe sahip olan girişimci, personeli ateşleyen ve performansını artıran bir eğilim elde edecektir.
- **Duygusal denge**: “Öfke, kaygı, bunalım veya alınganlık gibi tatsız duyguları kolayca yaşama eğilimi; bazen duygusal dengesizlik olarak da adlandırılır” şeklinde ifade edilmektedir. Bu ifadeden anlaşıldığı gibi, girişimci öfke, kaygı, bunalım veya alınganlık gibi faktörleri kolaylıkla yönetebilmesini bilen bir şahıstır. Yani, bu tür negatif duygular girişimcinin kolayca üstesinden gelebileceği ve atlabileceği duygulardır. Bu özellik, girişimcinin olumsuz faktörler karşısında irade gücünü ve direncini güçlendiren bir özellik olduğundan, krizlerde süreç yönetimini başarıyla yönetebilme özelliğini göstermektedir.

Bütün bu özellikler, girişimcinin başarılı olması için olmazsa olmazlarından olan çok önemli özelliklerdir. Bu bağlamda, kişilik özellikleriyle ilintili olan bu özelliklerin, girişimciyi ne ölçüde olumlu etkilediğini ve istihdam edeceği işgücü ile koordineli çalışma açısından ne denli etkili olduğu vurgulanabilir. Bu da gösteriyor ki, kişilik özellikleri pozitif anlamda etkin olduğunda, girişimciyi olumlu anlamda etkiliyor ve motive edebiliyor.

1.2. Girişimci ve Girişimcilik

Geçtiğimiz yüzyılın başlarına kadar girişimcilik, kişilerin kendi sermayeleri ile iş kurması olarak algılanmakta iken, yaşanan baş döndürücü gelişmelerle birlikte girişimci insan tipi bambaşka nitelikler kazanmaya başlamış ve bu niteliksel değişim, aynı zamanda girişimcinin ekonomik değerini ve dolayısı ile toplumdaki önemini de artırmıştır (Morris, Pitt and Berthon, 1996: 60). Nitekim bu gelişmelerin bir sonucu olarak, genel ekonomide girişimcilik bir üretim faktörü olarak kabul edilmeye başlanmıştır (Küçük, 2005: 33).

Girişimcilik ve girişimciler üzerine yönelen yoğun ilgiye ve bu iki kavram üzerinde yapılan yoğun araştırmalara rağmen, her iki kavram içinde henüz ulaşılmış ortak bir tanımdan söz etmek mümkün değildir (Koh, 1996: 13). Literatürde, girişimci ve girişimcilik kavramlarına ilişkin, kavramların

farklı yönleri vurgulanarak farklı tanımlamalar geliştirilmiştir (Arıkan, 2004: 46). Farklılığın temel nedeni; her iki kavramın çok boyutlu nitelikler taşıması ve çok geniş bir kapsama sahip olmasıdır.

Girişimci, bireyi temel alan ve bireye ait özel yetenek, beceri ve zihinsel kapasitelere vurgu yapan bir kavram iken; girişimcilik, girişimcinin ortaya koyduğu düşünsel ve davranışsal eylemlerin, oluşturmuş olduğu organizasyonun ve tüm bunların neden olduğu çıktılarının genel adıdır (Top, 2006: 7).

Girişimcilik; ekonomik bir aktivite olmanın ötesinde, çok daha bütünsel anlamlar ve eylemler barındıran bir olgudur. Girişimcilik, somut ve soyut (maddi ve maddi olmayan) unsurlarla, düşünsel ve pratik eylemlerin bir toplamıdır. Bir yenilik sürecinin uygulanmasında, riskli bir davranışın karşılanmasında, sosyal ve ekonomik yapıda meydana gelen değişimlerde vb. her türlü pozitif farklılaşmalarda girişimcilikten izler bulmak söz konusudur (Morrison, 2000: 59).

Top'a (2006: 7) göre girişimcilik; öncelikle zihinsel algılama ve sezgi yoluyla başlayan bir yolculuk, güven, imaj ve rol model olma ile sosyalleşen bir başarı, psikolojik açıdan girişimcinin özellikleri ile birleşen bilinçli duygusallık, başarıya odaklanan davranışlar ile diğer davranışları işe uygun şekilde biçimlendiren özel bir yaklaşımdır. Girişimcilik, işe ve yaşama değer katma, yargı, umut ve beklenti bağlamında diğer insanlar arasında özel bir fark oluşturmaktır. Girişimciler, stratejik rekabet açısından geleceği şekillendirebilecek kaynak ve yetenekleri inşa etmek için harekete geçen, düşünce ve eylemleriyle değer yaratan umut fabrikalarıdır.

Klasik anlamda girişimci, daha çok kendi işini kuran, çeşitli üretim faktörlerini bir araya getirerek ve risk üstlenerek üretim sürecinde bulunan ve bunun sonucunda da kar elde etmeyi amaçlayan kişi olarak tanımlanmaktadır (Emsen, 2001: 154). Günümüzde ise girişimci; sürekli olarak mevcut durumun ötesine geçebilmek amacıyla, üretkenlik yeteneğini kullanarak (Titiz, 1999: 11) daha önce hiçbir kimse tarafından fark edilememiş fırsatları tespit edip kullanabilen (Ireland, Hitt ve Sirmon, 2003: 965) kişi şeklinde algılanmakta ve bu anlamda girişimciye değişimin temsilcisi olarak bakılmaktadır (Thompson, 1999: 210). Bu çerçevede de; girişimcilik sıfatının bir kişi üzerinde sürekli olarak durmayabileceğini, ancak sürekli olarak mevcut durumun ilerisine geçebilecek yenilikler ve değerler ortaya koyabilen bireylerin girişimcilik sıfatını devamlı olarak üzerlerinde taşıyabilecekleri söylenebilir.

Yapılan açıklamalar ışığında; günümüzde girişimci kavramıyla ifade edilmek istenenin; işletme sahibi olsun ya da olmasın, herhangi bir işyerinde fiilen çalışsın ya da çalışmasın, kısaca bulunduğu herhangi bir ortamda ya da üstlendiği herhangi bir rolde mevcut durumun işleyişini olumlu anlamda farklılaştıran bireyler olduğu söylenebilir.

1.2. Girişimcilik Özellikleri

İnsanın bulunduğu her ortamda girişimciden ve dolayısıyla girişimcilikten bahsedebilmenin mümkün olduğu gerçeğinden hareketle, girişimci bireylerin sahip olmaları gereken girişimcilik özelliklerinin çok geniş bir alana yayıldığı söylenebilir.

Girişimciliğin ortaya çıkışında kişiliğin mi, yoksa sosyal çevrenin mi daha etkili olduğu sorusu uzun süre tartışılmıştır. Kişilik üzerinde duranlar, girişimcilerin sahip oldukları psikolojik özelliklere ağırlık vermişlerdir. Kişilik yapısında girişimci öğeler arama çabaları en fazla, “risk alma”, “başarma ihtiyacı” ve “kontrol odağı”na sahip olma üzerinde yoğunlaşmıştır. Girişimciliğin ortaya çıkışında çevreyi öne çıkaranlar ise, grup yapısının, toplumsal gelenek ve kültürel özelliklerin etkisini vurgulamışlardır. Ayrıca, devlet ve piyasa gibi dış sosyal çevre koşullarının elverişli olup olmaması da üzerinde durulan bir başka husus olmuştur (Aytaç, 2006: 142; Gürol ve Atsan, 2006: 28).

Şekil 1: Girişimci Kişiliği Etkileyen Çevresel ve Kişisel Özellikler

Çalışmamın kapsamı, literatürde zikredilen bütün girişimcilik özelliklerini (Arıkan, 2004: 47-49; Aytaç, 2006: 142-147; Çelik ve Akgemci, 2007; Erdoğan, 2004: 27-35; Gürol ve Atsan, 2006: 28-30; Koh, 1996: 13-16) burada ele almayı imkansız kılmaktadır. Dolayısıyla araştırma kapsamında girişimciliği ortaya çıkaran kişilik özelliklerinden literatürde üzerine yoğunlaşmış bulunan risk alma ve başarma ihtiyacı özellikleri üzerine eğilinilecektir.

1.2.1. Risk Alma

Girişimciler; faaliyetleri üstlenen birer yönetici, ekonomik değişimlerin birer temsilcisi ve toplumun birer ferdidirler. Girişimci; riskle karşılaşabileceği halde, fırsatları değerlendirerek, belirsizlik altında, büyüme, kara ulaşma (Özkan ve diğerleri, 2003: 147) ya da değer yaratma amacıyla bir takım faaliyetlerin içerisine giren kişidir.

Hofstede'ye göre risk; bir olayın meydana gelme olasılığının oranı iken, belirsizlik ise, bir olasılığa bağlı kalmadan, herhangi bir şeyin olabileceğine yönelik beklentidir ve kaygı yaratır. Eğer belirsizlik, risk olarak açıklanabiliyorsa bir kaygı kaynağı olmaktan çıkar (Erdem, 2001: 44). Risk kavramı, devam etmekte olan bir olayın sonucunun tam bir belirlilikle ifade edilememesi olarak da tanımlanabilir (Erdoğan, 2004: 30) Ekonomik hayatta ise risk; ortamın yapısında var olan yüksek belirsizlik nedeniyle, potansiyel bir kazancı oluşturmanın esas alındığı kararlarda zararlarla karşılaşma ihtimalini ifade eder (Brindley, 2005: 145). Risk, kişisel ya da örgütsel belirsizlikten kaynaklanır. Dışsal faktörlerin risk olarak ifade edilmesi, ilgili örgütün sahip olduğu kaynak ve imkanlarla ilgili bir durumdur.

Yapılan çalışmaların bir kısmında, girişimcilerin diğerlerine göre daha fazla risk aldıkları savunulurken, diğer birçok çalışmada da girişimcinin aşırı risk üstlenmesinin bir mit olduğu, bunun yerine, girişimcinin aslında riski yönettiği vurgulanmaktadır (Erdem, 2001: 44).

Sosyal etkileşim (şebekeler-networkler kurmak), belirsizliği azaltan etkin bilgi kazanımları ve kaynak sağlaması ve değişim için koşullar oluşturması nedeniyle girişimcilikle ilgili sürecin önemli bir parçasıdır (Shaw, O'Loughlin ve McFadzean, 2005: 400) ve riskin yönetilmesinin etkin yollarından birisidir.

Riski yönetmek ve bir anlamda belirsiz olan geleceği şekillendirmek amacıyla girişimcilerin kullanabileceği bir diğer araç da inovasyondur. İnovasyon; organizasyona, tedarikçilerine ve tüketicilere, ticarileşmenin yeni metodlarına ek olarak, yeni prosedürler, çözümler, ürünler ve hizmetler geliştirmek suretiyle katma değer sağlayan ve yenilik katan bir süreç olarak tanımlanabilir (McFadzean, O'Loughlin ve Shaw, 2005: 353).

Alpkan, Keskin ve Zehir (2002), Gebze ve civarındaki girişimciler üzerinde yaptıkları çalışmada, risk alma eğilimi ile girişimcilik potansiyeli arasında anlamlı bir ilişki bulamamışlardır.

1.2.2. Başarma İhtiyacı

Herhangi bir işin başarılı bir şekilde sonuçlandırılması için temel belirleyicilerden biri olan başarıma ihtiyacı, aynı zamanda toplumların ekonomik gelişmelerinin sağlanmasında önemli bir motivasyon aracı olma özelliğine de sahiptir (Hansemark, 2000: 634).

Başarma ihtiyacı, her tür insan davranışının gerisinde yatan psikolojik bir güç ve girişimcilik davranışını uzun soluklu olarak etkileyen

bir faktördür. Yüksek ve güçlü başarıma ihtiyacı ile güdülenmiş bireylerin, başarılı olmak için gerekli olan motivasyona sahip olmaları nedeniyle, diğer bireylere nazaran girişimciliğe yönelik davranışları sergilemelerine muhtemel bir sonuç olarak bakılabilir (Koh, 1996: 14). McClelland'ın öğrenilmiş ihtiyaçlar teorisine göre; başarıma ihtiyacı kişinin bir işi daha iyi ve daha verimli yapma, problemleri çözme ya da karmaşık görevlerde ustalaşma arzusudur. Yüksek başarı ihtiyacına sahip bireyler, davranışlarının sonuçlarına katlanma, sorunları çözme, durumları analiz etme, başarı olasılıklarını araştırma, zorlukları aşma ve risk alma sorumluluk ve arzusuna sahiptirler. Aynı zamanda bu bireyler, olaylara daha fazla odaklanırlar ve olayları değişim potansiyeline göre değerlendirebilirler (Ceylan ve Demircan, 2002).

Girişimcilerin başarı ihtiyaçlarını inceleyen Stormer ve arkadaşları da, McClelland'ın görüşlerine ek olarak, yüksek başarı güdüsünün yöneticiler ve üniversite öğrencilerine kıyasla, girişimcilerde daha yüksek olduğunu bu yüzden başarı güdüsünün esasen bir girişimcilik özelliği olduğunu belirtmektedirler (Ceylan ve Demircan, 2002).

Ceylan ve Demircan (2002), Düzce bölgesindeki KOBİ'ler üzerinde gerçekleştirdikleri çalışmada, girişimcilerin ilk işletmelerini kurma nedenleri ile başarıma ihtiyaçları arasında anlamlı bir ilişkinin var olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Bireyleri sosyal ilişki odaklı ve başarı odaklı kişiler şeklinde bir ayrıma tabi tutan Beck, sosyal ilişki odaklı kişileri sosyotropik kişilik, başarı odaklı kişileri de otonomik kişilik olarak tanımlamaktadır (Gorski and Young, 2002: 465). Bu anlamda; Barutçu ve Öktem (2003: 47), iş-işgören uyumu açısından kişilik özelliklerini değerlendirdikleri çalışmalarında otonomik kişilik özelliklerine sahip olan bireylerin, bireysel ve bağımsız işlerde çalışmaya daha yatkın oldukları sonucuna ulaşmışlardır. Yani bir anlamda başarı odaklı kişilerin girişimciliğe yatkın oldukları bulgusunu elde etmişlerdir.

1.3. Girişimcilik Potansiyeli

Girişimcilik potansiyeli, girişimcinin başarılı olabilme ihtimalidir. Burada başarı beklentisi girişimcinin azmi, enerjisi, mali gücü, bilgi ve tecrübe birikimi gibi özellikleri ile bağlantılıdır. Başarı belki de büyük ölçüde genel ve yakın çevresel faktörlerin etkisi altında olsa bile, girişimcinin başarı beklentisi yani girişimcilik potansiyeli büyük ölçüde sahip olduğu yukarıda sözü edilen kişisel özelliklere dayalıdır (Alpkan, Keskin ve Zehir, 2002). Girişimcilik potansiyeli, girişimcinin vizyonunu ve misyonunu, değişimlerin ortaya çıkardığı fırsatları görmesini, algılamasını ve değerlendirmesini, başarıma duygusunu, gerçekleştirmek istediği işi maddileştirirken sosyal çevresini dikkate almasını, organize etmesini (şebekeler kurmasını) ve harekete geçirmesini yansıtır.

2. ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ

Bu bölümde araştırmanın amacı ve önemi, araştırmanın kapsamı, kısıtları ve varsayımları, araştırmanın modeli, araştırmanın hipotezleri, araştırmanın evreni ve örnek çapının belirlenmesi ve veri toplama ve analiz teknikleri konularına yer verilmektedir.

2.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Girişimci; buldukları yer ve ortamlarda, üstlendikleri rol, görev ve sorumluluklarda gerçekleştirilmesi gereken düşünsel ve eylemsel aktivitelerin yapılış şekillerini öncesine nazaran olumlu anlamda farklılaştırarak, ekonomik gelişmelerin lokomotif gücü olma özelliğine sahip kişiler olarak tanımlanabilir. Girişimcilik ise; bu kişilerin ekonomik değer yaratma süreçlerinde gerçekleştirmiş oldukları eylemler bütünü şeklinde ifade edilebilir.

Gerek bireysel ve örgütsel zenginliğin oluşturulması, gerekse ulusal kalkınmanın sağlanabilmesi, diğer üretim faktörlerinin varlığından önce girişimci kişiliği gerektiren bir durumdur. Bu anlamda girişimcilik, öncü ve lider olarak var olmanın temel gereğidir.

Örgütler ve ekonomiler açısından bu denli yaşamsal öneme sahip olan girişimciliğin geliştirilmesi noktasında etkili olan kişisel özelliklerle, çevresel faktörlerin neler olduğunu teorik olarak ortaya koymak ve çalışmanın teorik kısmında bahsedilen bu kişisel özelliklerden; 'başarma ihtiyacı' ve 'risk alma eğilimi' ile girişimcilik potansiyeli arasında nasıl bir ilişki olduğunu ortaya koymak araştırmanın amacını oluşturmaktadır.

Girişimcilik potansiyelini pozitif yönde besleyen kişilik özelliklerin neler olduğunu ve bu kişilik özelliklerinin nasıl geliştirilebileceği ile ilgili küçük ipuçları ortaya koyuyor olması, araştırmanın önemi olarak belirtilebilir.

Bu ve buna benzer alanlarda yapılmış ve yapılacak olan çalışmaların ortaya koyduğu bulguların bütünsel olarak değerlendirilmesi sayesinde, girişimcilik potansiyelinin geliştirilmesi amacıyla yapılacak olan plan ve programlar şekillendirilebilir.

2.2. Araştırmanın Kapsamı, Kısıtları ve Varsayımları

Araştırmanın kapsamını, Nevşehir Üniversitesi Meslek Yüksekokulu 2. sınıfında okumakta olan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırma kapsamının, 2. sınıf öğrencileriyle sınırlandırılmasının temel sebebi; 1. sınıf öğrencilerinin yüksek öğrenime yeni başlamış olmaları ve araştırma için arzu edilen yüksek öğrenimle bütünleşme düzeyine henüz ulaşmamış olmaları düşüncesidir. Dolayısıyla, araştırma sonuçlarından yola çıkılarak yapılacak olan değerlendirmelerin sadece bir yüksekokulun 2. sınıf öğrencilerinden elde edilen bilgiler ışığında yapıldığı unutulmamalıdır. Ancak, farklı yerel ölçeklerde yapılacak olan bu tip çalışmaların bir araya getirilmesiyle oluşturulacak olan genel çerçeveye bu araştırma sonuçları küçükte olsa bir katkı sağlayabilir.

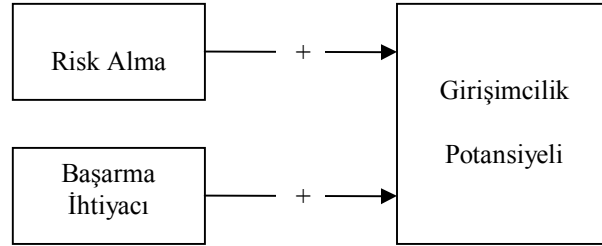
Araştırmamızın, Nevşehir Üniversitesi Meslek Yüksekokulu 2. sınıf öğrencileri ile sınırlı tutulmasının temel kısıtlayıcısı maliyet ve zaman faktörleridir. Bir başka kısıt ise; bu örneklem çerçevesi ile yapılan araştırma sonuçlarının, yüksek öğrenime devam eden öğrencilerin çeşitli demografik ve sosyo-ekonomik özellikler nedeniyle toplumun genelinden farklı olabileceklerinden dolayı, sonuçların genelleştirilmesinin uygun olmayacağı gerçeğidir.

Araştırmanın varsayımları ise şu başlıklar altında toplanabilir:

- Yüksek öğrenim öğrencileri, aldıkları ve buldukları eğitim düzeyi nedeniyle diğer bireylere nazaran girişimsel aktivitelerin taşıdığı önem hakkında daha yüksek bir bilince sahiptirler,
- Seçilen örneklem evreni temsil etmektedir,
- Örnekleme giren grubun ankete vereceği yanıtlar gerçeği yansıtmaktadır,
- Veri toplama tekniği olarak kullanılan anket yöntemi bu araştırma için uygun niteliktedir,
- İzlenen araştırma yöntemi çalışma için uygun niteliktedir.

2.3. Araştırmanın Modeli ve Hipotezleri

Nevşehir Üniversitesi Meslek Yüksekokulu 2. sınıf öğrencilerinin sahip oldukları bazı kişilik özellikleri belirlemeye çalışmasından dolayı betimleyici (tanımlayıcı-descriptive) ve bu kişilik özellikleri ile girişimcilik potansiyeli arasındaki ilişkinin yönünü ve şiddetini belirlemeye çalışmasından ötürü de kişisel özellikte bir araştırma olma özelliğini taşıyan çalışmamızda, tarama modeli kullanılmıştır. Geçmişte ya da halen var olan bir durumu olduğu biçimiyle betimleyen araştırma yaklaşımı olarak tanımlanan tarama modeli, araştırmalarda araştırmaya konu olan olay ya da olguları oldukları şekliyle açıklanmaya çalışmaktadır (Karasar, 1995: 77).

Şekil 2: Araştırmanın Modeli

Yukarıda ifade edilen kavramsal çerçeve ve literatür taraması ışığında araştırmanın hipotezlerini şu şekilde sıralayabiliriz:

Hipotez 1: Risk alma eğilimi ile girişimcilik potansiyeli arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki vardır.

Hipotez 2: Başarma ihtiyacı ile girişimcilik potansiyeli arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki vardır.

2.4. Araştırmanın Evreni ve Örnek Çapının Belirlenmesi

Araştırmanın örnekleme çerçevesini Nevşehir Üniversitesi Meslek Yüksekokulunda öğrenim görmekte olan 2. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Yüksekokul öğrenci işlerinden alınan bilgiye göre, 2007-2008 öğretim yılı güz yarıyılı sonu itibarıyla ilgili yüksekokulun 2. sınıflarında öğrenim gören öğrenci sayısı 748'dir.

Örnek hacminin belirlenmesinde basit tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılmış, %95 güven düzeyinde ve ± 0.05 'lik sapma aralığında örnekleme büyüklüğü **225** olarak bulunmuştur. Araştırmada kullanılan örnekleme formülü ayrıntılı olarak aşağıda verilmiştir:

$$n = \frac{N \cdot t^2 \cdot p \cdot q}{d^2 \cdot (N - 1) + t^2 \cdot p \cdot q}$$

Formülde;

N: Hedef kitledeki birey sayısını,

n: Örneklem hacmini,

p: Olayın gerçekleşme olasılığını (0.3 alınmıştır),

q: Olayın gerçekleşmeme olasılığını (0.7 alınmıştır),

t: Belirli bir anlamlılık düzeyinde, t tablosunda bulunan teorik değeri (1.96) ve

d: Olayın oluş sıklığına göre kabul edilen $\pm$ örnekleme hatasını (0.05) göstermektedir.

2.5. Veri Toplama ve Analiz Teknikleri

Verilerin toplanmasında; anket tekniğinden yararlanılmıştır. Anket formunda kullanılan ve kişilik özellikleri ile ilgili boyutlardan biri olan, 'risk alma eğilimi' ile ilgili önermeler; Hisrich ve Peters'ten tercüme edilerek, Alpkan, Keskin ve Zehir (2002) tarafından kullanılmış, önermelerdir. İlgili boyutun Cronbach's Alfa güvenilirlik katsayısı $\alpha=0.6370$ olarak bulunmuştur. 'Başarma isteği (arzusu)' ile ilgili önermeler ise; Bandırma İktisadi Araştırmalar Enstitüsü (2007: 51-52) tarafından Bandırma'nın Girişimcilik Profilini ortaya koymak amacıyla yapılan çalışmadan alınmıştır. İlgili boyutun Cronbach's Alfa güvenilirlik katsayısı $\alpha=0.7390$ olarak hesaplanmıştır. Girişimcilik potansiyelini ölçmeye yönelik önermeler ise; bir girişimcilik merkezinin (Center of Rural Entrepreneurship) 'Girişimci Kişilik Testi'nden tercüme edilmiştir (www.ruraleship.org). Bu boyutun Cronbach's Alfa güvenilirlik katsayısı ise $\alpha=0.8700$ olarak hesaplanmıştır.

Anket formu, tamamen kapalı uçlu sorulardan meydana gelmekte ve iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm, katılımcıların girişimci kişilik özelliklerini ve sahip oldukları girişimcilik potansiyelini tespit etmeye yönelik sorular yer almaktadır. Katılımcılardan, konuyla ilgili önermelere yönelik cevaplarını beş noktalı likert ölçeği üzerinde belirtmeleri istenmiştir. İkinci bölümde ise, verilerin toplandığı katılımcı profilinin demografik ve sosyo-ekonomik özelliklerini belirlemeye yönelik sorular yer almıştır.

Çoğaltılan 225 anket formu yüksekokul 2. sınıf öğrencilerine bölüm ve program dağılımları dikkate alınarak dağıtılmış ve verilerin girilmesi

aşamasına kadar bu anket formlarından 104 tanesi geri dönmüştür. Bu durumda, anketin geri dönüş oranı %46.22 olmuştur. Çeşitli nedenlerden dolayı 7 anket değerlendirme kapsamına alınmamış ve analizler 97 anket formu üzerinden gerçekleştirilmiştir.

Elde edilen veriler (SPSS 13.0 for Windows) ‘Sosyal Bilimler için İstatistik Paket Programı’ kullanılarak analiz edilmiştir.

3. BULGULAR ve TARTIŞMA

Bu bölümde araştırma bulgularının istatistiksel sonuçları sunulmaktadır. Öncelikle örneklem kapsamındaki katılımcıların demografik ve sosyo-ekonomik özelliklerine yer verilmektedir. Daha sonra, katılımcıların birtakım girişimci kişilik özellikleri ile girişimcilik potansiyelleri ile ilgili bulgular aktarılmakta ve girişimci kişilik özellikleri ile girişimcilik potansiyeli arasındaki ilişki analiz edilmektedir.

3.1. Katılımcıların Demografik ve Sosyo-Ekonomik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Katılımcılarla ilgili demografik ve sosyo-ekonomik özelliklere ilişkin bulgular tablo 1’de ayrıntılı ve bütünsel olarak sunulmuştur. Tablodaki sayısal ifadeler tekrar olmaması düşüncesi ile yeniden aktarılmayacaktır.

Tablo 1: Katılımcıların Demografik ve Sosyo-Ekonomik Özelliklerine İlişkin Bulgular

A. Cinsiyet	Frekans (n)	Yüzesel Dağılım (%)
Kadın	52	46.4
Erkek	45	53.6
TOPLAM	97	100.0
B. Yaş	(n)	(%)
20 yaş ve altı	44	45.4
21-25 yaş arası	52	53.6
26 yaş ve üzeri	1	1.0
TOPLAM	97	100
C. Hayatınızın büyük bölümünü geçirdiğiniz yaşam alanı	(n)	(%)
Kentsel Alan	85	87.6
Kırsal Alan	12	12.4
TOPLAM	97	100.0
D. Yetiştirilme Tarzı	(n)	(%)
Baskıcı	4	4.2
Serbest	14	14.7
Kontrollü	28	29.5
Güvene Dayalı Serbest	49	51.6
TOPLAM	97	100

A. Cinsiyet	Frekans (n)	Yüzdesele Dağılım (%)
E. Kardeş Sayısı	(n)	(%)
1-2	41	42.7
3-4	35	36.5
5-6	15	15.6
7 ve daha fazla	5	5.2
TOPLAM	96	100
F. Anne veya babanız kendi işine sahip mi?	(n)	(%)
Evet	62	64.6
Hayır	34	35.4
TOPLAM	96	100
G. Annenizin Eğitim Düzeyi	(n)	(%)
İlköğretim-Lise	82	86.3
Önlisans-Lisans	10	10.5
Lisans Üstü	3	3.2
TOPLAM	95	100
H. Babanızın Eğitim Düzeyi	(n)	(%)
İlköğretim-Lise	75	77.3
Önlisans-Lisans	18	18.6
Lisans Üstü	4	4.1
TOPLAM	97	100
I. Öğrenim Görmekte Olduğunuz Alan	(n)	(%)
Teknik Bilimler	46	47.4
İktisadi ve İdari Bilimler	51	52.6
TOPLAM	97	100
K. Ailenizin Aylık Ortalama Gelir Düzeyi	(n)	(%)
750 YTL ve daha az	34	35.4
751-1500 YTL arası	48	50.0
1501 YTL veya üzeri	14	14.6
TOPLAM	96	100

Yukarıda verilen tabloda görüldüğü gibi, anket katılımcılarının tamamına yakını gençlerden oluşmaktadır. Bu da gösteriyor ki, verilen cevaplar girişimciliğin ilk aşamasını yaşamakta olan bireylerin girişimcilik eğilimleriyle ilişkilidir. Ayrıca katılımcıların cinsiyet açısından kadınlar lehinde ağır basması da değerlendirmeye ayrı bir renk katmaktadır. Eğitim durumu ele alındığında ilköğretim ve lise mezunlarının çoğunluğu oluşturması, girişimciliğin daha çok eğitim düzeyi düşük olanlarda yoğunlaşmasıyla bağlantılı olduğunu göstermektedir. Yani, girişimciliğin bir okulu yoktur. Risk almayı becerebilen, cesaretli, takım ruhu taşıyan her birey, girişimci olabilmektedir. Ancak, eğitilmiş bireylerin girişimci olması da daha sağlam temellere oturan bir girişimcilik sürecinin yönetilebileceği de ayrı bir gerçektir.

3.2. Katılımcıların Girişimci Kişilik Özellikleri ve Sahip Oldukları Girişimcilik Potansiyeline İlişkin Bulgular

Tablo 2: Katılımcıların başarıma ihtiyacını belirlemeye yönelik bulgular

İFADELER	Frekans	Ortanca Değer (Medyan)	Tepe Değer (Mod)	Standart Sapma	Aritmetik Ortalama	AOS*
Kimse beğenmese de ben doğru bildiğimi savunurum.	96	4	4	1,3674	3,5625	1
Başarısız olduğum bir konuda tekrar tekrar deneme yapmaktan korkmam.	95	4	4	1,3816	3,5579	2
Yapmaya karar verdiğim bir işin mutlaka gerçekleşeceğine inanırım.	97	4	4	1,2983	3,4330	3
Kendi şansımı kendim yaratırım.	96	4	4	1,4043	3,4167	4
Büyük sorunlarla karşılaştığımda tek başıma üstesinden geleceğime inanırım.	97	4	4	1,4911	3,3299	5
Başarısızlığa uğrama düşüncesi bende sıkıntı ve endişe yaratmaz.	95	3	2	1,3362	2,9579	6

Ölçek Değerleri: 0= Fikrim yok, 1=Kesinlikle Katılmıyorum, 2=Katılmıyorum, 3=Ne Katılıyorum

Ne Katılmıyorum, 4= Katılıyorum 5= Kesinlikle Katılıyorum

*AOS: Aritmetik Ortalama Sıralaması

Tablo 2’den de görüldüğü üzere, katılımcılar ‘kimse beğenmese de ben doğru bildiğimi savunurum’ ifadesini öncelemişlerdir. Bunun temel nedeni olarak, günümüzde bireylerin kendi özgür iradeleri ile hareket etmeye eğilimli olmaları ve birey olarak varlıklarını buldukları çevreye kabul ettirmek istemeleri olabilir.

Tablo 3: Katılımcıların risk alma eğilimini belirlemeye yönelik bulgular

İFADELER	Frekans	Ortanca Değer (Medyan)	Tepe Değer (Mod)	Standart Sapma	Aritmetik Ortalama	AOS*
Yeni yemekler, yeni yerler ve yeni tecrübeler peşinde koşarım.	97	4	4	1,4438	3,4639	1
Korkunca, korkunun üstüne giderim.	96	4	4	1,4091	3,3125	2
Hiç tanımadığım birine gidip sohbete başlayabilirim.	96	4	4	1,4663	3,3021	3
Bir şeyi daha önce başkası/başkaları denememişse ben de denemem.	97	4	4	1,7040	3,0515	4
Son altı ay içinde sahip olduklarımı kaybetmeme neden olabilecek bazı riskler aldım.	96	3	5	1,6189	3,0104	5
Kasıtlı olarak hiç bilmediğim bir yola sapabilirim.	96	2	2	1,4734	2,6354	6

Ölçek Değerleri: 0= Fikrim yok, 1=Kesinlikle Katılmıyorum, 2=Katılmıyorum, 3=Ne Katılıyorum

Ne Katılmıyorum, 4= Katılıyorum 5= Kesinlikle Katılıyorum

*AOS: Aritmetik Ortalama Sıralaması

Tablo 3'e bakıldığında, katılımcıların öncelikle 'yeni yemekler, yeni yerler ve yeni tecrübeler peşinde koşarım' ifadesini önceliklendikleri görülmektedir. Bu ifadenin öncelenmesinin temel sebebi; insanların artık monoton bir hayat felsefesinin dışına çıkmak istemeleri, değişime açık olmaları ve yeniliklerin ve farklılıkların peşinde olmalarıyla açıklanabilir.

Bu boyut içerisinde yer alan, 'soruyu sormadan önce cevabı bilme ihtiyacı duyarım' ifadesi, katılımcıların ifadeyi yanlış algılamış olabilmelerinden kaynaklanan bir sebeple boyutun güvenilirlik katsayısını büyük ölçüde düşürdüğünden dolayı analizlere dahil edilmemiştir.

Tablo 4: Katılımcıların girişimcilik potansiyelini belirlemeye yönelik bulgular

İFADELER	Frekans	Ortanca Değer (Medyan)	Tepe Değer (Mod)	Standart Sapma	Aritmetik Ortalama	AOS*
Hayallerimi gerçeğe dönüştürme de bana katkıda bulunabilecek kişilerle birlikte hareket etmenin/çalışmanın gerekliliğine inanırım.	97	4	5	1,3922	3,7526	1
Değişim ve sürpriz gelişmelere karşı çabucak ve başarılı bir şekilde uyum sağlayabilen esnek bir kişiliğe sahibim.	96	4	5	1,4002	3,6979	2
Meydan okumalara (rekabete) ve problemlere çözüm bulmak için gereken beceriye sahibim.	97	4	4	1,3336	3,6907	3
İşimde bana yardımcı olabilecek her türlü yeni bilgiyi nerede ve kimde olursa olsun arar bulurum ve öğrenirim.	97	4	4	1,4242	3,6907	4
Yeni fırsatlar/fikirler yakalayıp, onlardan yenilikler oluşturmayı ve bir iş kurarak büyütmeyi severim.	97	4	4	1,4027	3,6186	5
Başarıyla motive olurum ve sürekli daha iyisini yapmak için çaba harcarım.	97	4	4	1,4481	3,5979	6
Çalıştığım ve birlikte olduğum kişilere vizyon, umut ve enerji aktaracak dinamik bir kişiyim.	97	4	5	1,5735	3,5773	7
Meydan okumalara (rekabete) ve problemlere çözüm bulmak için gereken yaratıcılığa sahibim.	95	4	5	1,4040	3,5684	8
Başarmak istediğini gerçekleştirmek için sıkı çalışan biriyim.	96	4	4	1,4645	3,5521	9
Bir iş kurmak ve büyütmeyle ifade edilen riski başarıyla yönetirim.	97	4	4	1,4650	3,5464	10
Yeni fikirlerle nasıl daha iyi ve daha etkili olunabileceği ile ilgili olarak sık sık gündeme gelirim.	95	4	4	1,3031	3,4632	11
Ticari değere sahip olan iş fırsatlarını sürekli olarak görebilirim.	96	4	4	1,5304	3,0729	12

Ölçek Değerleri: 0= Fikrim yok, 1=Kesinlikle Katılmıyorum, 2=Katılmıyorum, 3=Ne Katılmıyorum

Ne Katılmıyorum, 4= Katılmıyorum 5= Kesinlikle Katılmıyorum

*AOS: Aritmetik Ortalama Sıralaması

Tablo 4 incelendiğinde; katılımcıların, sırasıyla ‘hayallerimi gerçeğe dönüştürme de bana katkıda bulunabilecek kişilerle birlikte hareket etmenin/çalışmanın gerekliliğine inanırım’, ‘değişim ve sürpriz gelişmelere karşı çabucak ve başarılı bir şekilde uyum sağlayabilen esnek bir kişiliğe sahibim’ ve ‘meydan okumalara (rekabete) ve problemlere çözüm bulmak için gereken beceriye sahibim’ ifadelerini ilk üç sraya yerleştirdikleri görülmektedir. Bu ifadelerin üst sıralarda yer almasıyla, kişilik özelliklerinde ilk sıralarda yer alan ifadeler arasında anlamlı bir bütünlük söz konusudur. Bu ifadelerin öncelenmelerinin sebepleri olarak; insanların kendi idealleri ve amaçları doğrultusunda gerektiğinde diğer kişilerle birlikte hareket etme eğiliminde olmaları veya diğer kişileri amaçlarına yönelik kullanma düşüncesi içerisine girebilmeleri, hızla değişen ve bireyler arası rekabetin bulunduğu bir ortamda yetişmeleri nedeniyle değişimlere daha çabuk uyum sağlama kabiliyeti ve güç durumlar karşısında çıkış yolu bulabilme kabiliyeti edinmiş olma olasılıkları sayılabilir.

3.3. Girişimci Kişilik Özellikleri ile Girişimcilik Potansiyeli Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Nevşehir Üniversitesi Meslek Yüksekokulu 2. sınıf öğrencileri üzerinde gerçekleştirilen anket uygulaması sonucu değerlendirilebilir 97 anket formu elde edilmiştir. Bu anket formundaki veriler üzerinde Spearman Korelasyon testi yapılarak, çalışmanın hipotezleri test edilmiştir.

Tablo 5: Başarma ihtiyacı ve risk alma eğilimi ile girişimcilik potansiyeli arasındaki spearman korelasyon tablosu

	Girişimcilik Potansiyeli	Başarma İhtiyacı	Risk Alma Eğilimi
Girişimcilik Potansiyeli	1.00		
Başarma İhtiyacı	0.522**	1.00	
Risk Alma Eğilimi	0.528**	0.539**	1.00

** Korelasyon 0.01 düzeyinde anlamlıdır.

Korelasyon analizi sonucuna göre; girişimcilik potansiyeli ile başarma ihtiyacı arasında (0.522) pozitif yönlü ve anlamlı bir korelasyon olduğu söylenebilir (P=0.01 anlamlılık düzeyinde). Yine, girişimcilik potansiyeli ile risk alma eğilimi arasında (0.528) pozitif yönlü ve anlamlı bir korelasyon olduğu söylenebilir (P=0.01 anlamlılık düzeyinde). Bu değerler araştırmanın hipotezlerini destekler niteliktedir. Dolayısıyla, **Hipotez 1:** Başarma ihtiyacı ile girişimcilik potansiyeli arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki vardır, **Hipotez 2:** Risk alma eğilimi ile girişimcilik potansiyeli arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki vardır, şeklinde kurulan araştırma hipotezleri kabul edilmiştir.

SONUÇ

Rekabetin küresel bir kimlik kazanarak, uluslar ve örgütler yanında bireyleri de kapsam alanına aldığı günümüzde; gerek bireysel ve örgütsel gerekse ulusal varlığı etkin bir şekilde sürdürebilmek, öncelikle yüksek düzeyde bir girişimcilik potansiyeline sahip olmayı, sonrasında da bu potansiyeli etkin bir şekilde kullanabilmeyi gerektirmektedir.

Çevresel değişimlerin ortaya çıkardığı fırsatları görmek ve yaratıcı fikirlerle bu fırsatları başkalarının yapamadığı gibi eyleme dönüştürmek girişimcilerin temel işlevleridir. Değişim hızının baş döndürücü bir niteliğe eriştiği ve değişimin sonuçlarının tahmin sınırlarını zorlamaya/aşmaya başladığı günümüzde, örgütler ve uluslar farklılıklarını sahip oldukları girişimcilik potansiyeli ile ortaya koyabileceklerdir. Bu potansiyel, ilgili örgütteki ya da ulustaki bireylerin kişisel girişimcilik potansiyellerinin toplamıdır.

Girişimcilik, kişilik özelliklerinden ve çevresel faktörlerden etkilenen ve onların şekillendirmesiyle oluşan bir süreçtir. Bu sebeple, gerek bireylerin geliştikleri ve yetiştikleri ortamın (aile, eğitim kurumları, kültür gibi) ve gerekse bireylerin içinde yaşadıkları çevrenin (yasal düzenlemeler, piyasa yapısı, siyasi istikrar gibi) girişimcilik potansiyelini oluşturucu, geliştirici ve özendirici bir şekilde tasarlanması gerekmektedir. Bu oluşturulabilirdiği takdirde; geleceğe daha güvenle bakmak mümkün olabilecektir.

Bir yüksekokul öğrencileri üzerinde yapılan bu araştırmanın bulgularına göre, kişilik özellikleri ile girişimcilik potansiyeli arasında bir ilişki söz konusudur. Kişilik, her ne kadar tamamen aydınlatılmamış bir alanda olsa; kişiliğin üzerinde etkili olan unsurların neler olduğu bilinmektedir. Yapılması gereken bu unsurları girişimciliği özendirecek şekilde oluşturmaya çalışmaktır.

Gerçekleştirilen ampirik çalışmada elde edilen bulgular, girişimcilik faktörünü değerlendiren bireylerin, başarıya ihtiyacı ile girişimcilik potansiyeli arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki kurdukları sonucuna varılmıştır. Ayrıca, risk alma eğilimi ile girişimcilik potansiyeli arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişkinin bulunduğu da gözlemlenmiştir.

Bu çalışmada elde edilen bulgular çerçevesinde, kişilik özellikleri ile girişimcilik özellikleri arasında anlamlı bir bütünlük bulunduğu sonucuna da varılmıştır. Ayrıca insanların kendi idealleri ve amaçları doğrultusunda gerektiğinde diğer kişilerle birlikte hareket etme eğiliminde olmaları veya diğer kişileri amaçlarına yönelik kullanma düşüncesi içerisine girebildikleri gözlemlenmiştir. Bütün bunların dışında, girişimcilik özelliği taşıyan bireylerin, hızla değişen ve bireyler arası rekabetin bulunduğu bir ortamda yetişmeleri nedeniyle değişimlere daha çabuk uyum sağlama kabiliyeti ve güç durumlar karşısında çıkış yolu bulabilme kabiliyeti edinmiş olma durumlarının bulunduğu da tespit edilmiştir.

KAYNAKÇA

1. ALPKAN, L., Keskin, H. ve Zehir, C. (2002). “**Girişimcilik Hisleriyle Girişimcilik Potansiyeli Arasındaki İlişki: Gebze ve Civarındaki Girişimciler Üzerine Bir Saha Araştırması**”, 21. Yüzyılda KOBİ’ler: Sorunlar, Fırsatlar ve Çözüm Önerileri, Doğu Akdeniz Üniversitesi İşletme Fakültesi, 03-04 Ocak 2002, K.K.T.C.
2. ARIKAN, S. (2004). **Girişimcilik Temel Kavramlar ve Bazı Güncel Konular**, Siyasal Kitabevi, Ankara.
3. AYTAÇ, Ö. (2006). “**Girişimcilik: Sosyo-Kültürel Bir Perspektif**”, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (15): 139-160.
4. Bandırma İktisadi Araştırmalar Enstitüsü. (2007). **Bandırma’nın Girişimcilik Profili**, BİAE Araştırma İnceleme Raporu, Yayın No: AİR-1/2007, Bandırma.
5. BARUTÇU, E. ve Öktem, Ş. (2003). “**İş-İşgören Uyumu Açısından Kişilik Özelliklerinin Değerlendirilmesi: Bir Uygulama**”, 9. Ulusal Ergonomi Kongresi Bildiriler Kitabı, Pamukkale Üniversitesi, 16-18 Ekim, Denizli, 41-48.
6. BRINDLEY, C. (2005). “**Barriers to Women Achieving Their Entrepreneurial Potential: Women and Risk**”, International Journal of Entrepreneurial Behaviour & Research, 11(2): 144-161.
7. CEYLAN, A. ve Demircan, N. (2002). “**Girişimcilerin Başarı, Güç ve Yakın İlişki İhtiyaçlarının Kişilik Özellikleri ile İlişkisi Üzerine Düzce Bölgesi’ndeki KOBİ’lerde Yapılan Bir Araştırma**”, 21. Yüzyılda KOBİ’ler: Sorunlar, Fırsatlar ve Çözüm Önerileri, Doğu Akdeniz Üniversitesi İşletme Fakültesi, 03-04 Ocak 2002, K.K.T.C.
8. ÇELİK, A. ve Akgemci, T. (2007). **Girişimcilik Kültürü ve KOBİ’ler**, Gazi Kitabevi, Ankara.
9. EMSEN, Ö. (2001). “**Genç Nesilde Mesleki Eğilimler ve Girişimcilik: Ampirik Bir Çalışma**”, *MPM Verimlilik Dergisi*, Sayı: 2001/1, 153-176.
10. ERDEM, F. (2001). “**Girişimcilerde Risk Alma Eğilimi ve Belirsizliğe Tolerans İlişisine Kültürel Yaklaşım**”, Akdeniz Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, (2): 43-61.
11. ERDOĞMUŞ, N. (2004). **Aile İşletmeleri: İkinci Kuşağın Yetiştirilmesi**, İGİAD Yayını, No:1, İstanbul.
12. GORSKI, J. and Young, M.A. (2002). “**Sociotropy/Autonomy, Self-Constructual, Response Style, And Gender in Adolescents**”, *Personality And Individual Differences*, (32): 463-478.
13. GÜROL, Y. and Atsan, N. (2006). “**Entrepreneurial Characteristics Amongst University Students: Some Insights for Entrepreneurship Education and Training in Turkey**”, *Education + Training*, 48(1): 25-38.

14. HANSEMARK, O. C. (2000). “**Predictive Validity of TAT and CMPS on the Entrepreneurial Activity, ‘Start of a New Business’: A Longitudinal Study**”, Journal of Management Psychology, 15 (7): 634-654.
15. <http://www.ruraleship.org> (Erişim tarihi: 20.12.2007).
16. IRELAND, R. D., Michael A. Hitt, and David G. Sirmon. (2003). “**A Model of Strategic Entrepreneurship: The Construct and its Dimensions**”, Journal of Management, (29): 963-989.
17. KARASAR, Niyazi. (1995). **Bilimsel Araştırma Yöntemi**. 3A Araştırma ve Danışmanlık Ltd. Şti., Ankara.
18. KOH, H. C. (1996). “**Testing Hypotheses of Entrepreneurial Characteristics: A Study of Hong Kong MBA Students**”, Journal of Managerial Psychology, 11(3): 12-25.
19. KÜÇÜK, O. (2005). **Girişimcilik ve Küçük İşletme Yönetimi**, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
20. McFADZEAN, E., Shaw, E. and O’Loughlin A. (2005). “**Corporate Entrepreneurship and Innovation Part 1: The Missing Link**”, European Journal of Innovation Management, 8(3): 350-372.
21. MORRIS, M. H., Pitt, L. F. and Berthon, P. (1996). “**Entrepreneurial Activity in the Third World Informal Sector**”, International Journal of Entrepreneurial Behaviour & Research, 2(1): 59-76.
22. MORRISON, A. (2000). “**Entrepreneurship: What Triggers it?**”, International Journal of Entrepreneurial Behaviour & Research, 6(2): 59-71.
23. ÖZKAN, Ş. ve diğerleri. (2003). “**Türkiye’de Girişimcilik ve Belirleyicileri: Marmara ve Doğu Anadolu Bölgesi Üzerine Bir Uygulama**”, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, 58(4): 145-172.
24. SHAW, E., O’Loughlin, A. and McFadzean, E. (2005). “**Corporate Entrepreneurship and Innovation Part 2: A Role –and Process-Based Approach**”, European Journal of Innovation Management, 8(4): 393-408.
25. THOMPSON, L. J. (1999). “**The World of the Entrepreneur: A New Perspective**”, Journal of Workplace Learning, 11(6): 209-224.
26. TİTİZ, T. (1999) **Genç Girişimcilere Öneriler**, İnkılap Kitabevi, İstanbul.
27. TOP, S. (2006). **Girişimcilik Keşif Süreci**, Beta Basım Yayım, İstanbul.
28. TUPES, E. C., & Christal, R. E. (1961). Recurrent personality factors based on trait ratings. USAF ASD Tech. Rep. No. 61-97, Lackland Airforce Base, TX: U. S. Air Force.